

Foredrag. For øvrigt er det ikke længere siden end ifjor, at det ærede Medlem gjentagne Gange frabad sig Fremfættelsen af den Paastand, at han havde skiftet Mening.

Tale: Min ærede Næstfædmand (M. Andersen) har mindet om, at jeg i Samlingen 1870 — 71 i Forening med forskellige Andre, som han i øvrigt ikke nævnte, var med til at vedtage et Forslag, der ikke ret meget fjernede sig fra det, som den høitærede Minister nu har forelagt, og som Modfættning hertil skal jeg nævne et Par af de 28, som da stemte imod Forslaget. Der var blandt dem de ærede Rigsdagsmænd for Rjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds (Hall), for Sorø Amts 4de Valgkreds (Holstein-Holsteinborg), for Præstø Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) og for Rjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (K. Pedersen). Jeg vil blot nævne saadanne Navne, for at man kan slutte sig til den daværende Stilling. I øvrigt kan jeg muligvis i denne Sag give den ærede Kultusminister et lille Bidrag i modsat Retning af den, hvori han hidtil har faaet saadanne. Hvis den høitærede Minister stiller sig paa Folketirkens Side og ønsker at faae en Lov, der saa vidt mulig skaffer de Mænd, den vedrører, Lønninger, overensstemmende med de nuværende Løder, vil jeg sige: Grib det Forslag, som de 10 Medlemmer have indbragt! Naaget nemlig den høitærede Minister siger, at han nu har en stor Indflydelse paa disse Sager, kan jeg forstikke ham om, at der for hver Dag, denne Sag træffer ud, vil spores ganske andre Synsmaader om den Slags Forhold end de, der nu ere til Stede. Den ærede Minister slipper for hver Dag, der gaar hen med at ordne dette Spørgsmaal, ikke for saa billigt Kjøb som nu; thi der er en Fremskriden i Henseende til Folkets Opfattelse af den Gavn, der i det Hele taget ydes Samfundet fra den Side, hvorom her er Tale. Efter at have udtalt dette, vil jeg henvende mig uforbeholdent til den høitærede Minister, idet jeg nu ikke taler til ham som Kirkeminister. Jeg vil da sige, at den ærede Minister efter sin hele tidligere Færden ikke har kunnet stille sig paa noget ganske eiendommeligt kirkeligt Stede; det ventede jeg ikke af den ærede Minister, og der er vist heller ikke ret mange danske Medborgere, som have ventet det af ham. Hvad man derimod ventet af den høitærede Minister, er, at han, der hidtil i sin hele Færd har lagt Smag for Dagen, og saa vil indrømme os, naar vi netop henvende os til Smagen, at det er uhyre smagløst daglig at se disse Opslag om geistlige Embeder. Disse Lister paa, hvorfra de Vedkommende skulle have Indtægten, give et Bidrag til Samfundslivet, som vi ikke kjendte i den Tid, da jeg var theologisk Kandidat; men nu siger man derimod, at adskillige unge Kandidater skulle have en overordentlig Færdighed i at kunne udtyde disse Hieroglyfer om, hvor store

et kirkeligt Embedes Indtægter egentlig ere. Det, der ligger paa Bunden af en saadan Beregning, forekommer mig at være saa støvende over for den Gjerning, hvortil Kandidaten skal gaa ned, at man burde være meget tilhjielig til at fjerne dette Forhold. Der er nu f. Ex. et Embede med en Regularingssum — som det kaldes — af 925 Rd., men der skal en hel Del Trækken fra og Læggen til for at faae den virkelige Løn ud. Det, at omsætte disse Regularingssummer til de virkelige Summer, er en hel Kunst, ja denne kirkelige Regnekunst er meget vanskeligere end den at omsætte Rigsmønt til Kronemønt. Hvorfor skal man opretholde dette Forhold paa et Dinraade, hvor man netop maatte ønske alle disse verdslige Hensyn fjernede? Naar jeg nu i den ærede Ministers Forslag læser disse Allen lange Paragrafer om disse Ting, der kunde affattes med den aller største Simpelt, saa vil jeg sige, at den ærede Ministers Forslag kun er en samlet Udgave af, hvad man nu daglig ser i Berlingske Tidende om et ledigt Embede, der er opslaaet vakant. For at udfinde, hvad en Geistlig faar i det og det Embede, maa det regnes ud, og der er et Brev af Hensyn at tage, før man faar det Rigtige ud; men dette skrider imod den gode Smag, idet vi paa det kirkelige Gebet bør være fri for saadanne Hensyn. Her, hvor vi ere fri for alle mulige Hensyn til det kirkelige Liv, tale vi jo som almindelige Mennesker. — Der er et andet Punkt, som jeg vil henstille til den høitærede Minister, og derom kan jeg tale lidt af Erfaring. Det er nemlig dette: Naar vi nemlig nu give en særlig geistlig Lønningslov med disse vanskelige udregnelige Lønninger, og naar vi stille denne Lov ved Siden af de andre Lønningslove, som Rigsdagen vedtager, kunde Udregningen jo vise, at det var fordelagtigere at gaa til de geistlige Embeder end til de andre, men vi komme da til noget andet meget værre og styggere, om jeg saa maa sige. Naar de unge Mænd, der gennem de lærde Skoler stræbe efter en Gang at kunne faae et Embede i den danske Stat, have Leilighed til at undersøge, hvilket af dem der er det fordelagtigste, og naar de da komme til det Resultat, at de kirkelige Embeder ere de bedste i Sammenligning med de andre, kan det ikke negtes, at dette vil have en sørgelig Indflydelse med Hensyn til dem, der hellige sig til denne Virksomhed. Det vil ikke holde dem tilbage, som egentlig ikke have noget Kald til at virke i den Retning, og det vil fremme, at Folk af uvedkommende Hensyn foretrakke at gaa den geistlige Vej; men dette skulle vi ikke være med til. Det forekommer mig, at den høitærede Minister, ikke i Egenkab af Kirkeminister, men i Egenkab af Undervisningsminister, maa holde stærkt paa, at der, saa vidt ske kan, er en vis Sigelighed tilstede imellem Lønningerne for de geistlige Embedsmænd og for de andre Embedsmænd i Landet. Jeg vil nu se hen til en Tilstand, som vilde